

Redegørelse om rådgivende organ på børne- og ungeområdet.

(Medlem af Naalakkersuisut for Sociale Anliggender)

Forelæggelsesnotat

(Medlem af Naalakkersuisut for Sociale Anliggender)

Indledning

På Inatsisartuts efterårssamling 2009 forpligtede Naalakkersuisut sig til at udarbejde en redegørelse til Inatsisartuts forårssamling 2010 med en model for en børnerettighedsinstitution.

Naalakkersuisut har som en af sine hovedprioriteter at styrke forholdene for vores børn og unge. Derfor ønsker Naalakkersuisut at sætte yderligere fokus på børns opvækstvilkår og rettigheder, ligesom vi ønsker at iværksætte bæredygtige og fremadrettede initiativer, der kan styrke børns muligheder for at udvikle sig og få et godt voksenliv.

I Naalakkersuisut mener vi, at en politisk uafhængig institution til at varetage opsyn med børns rettigheder og opvækstvilkår kan medvirke positivt til at fremme børns interesser og muligheder i samfundet. Vi er derfor glade for, at der fra flere sider i Inatsisartut har været forslag fremme, der understøtter Naalakkersuisuts vurdering. I Naalakkersuisut har vi lyttet til forslagene fra Inatsisartut og tænkt dem med i et forslag til en model, der både har mandat til at monitorere børne- og ungeområdet ud fra et bredt og principielt perspektiv.

Redegørelsens problemstillinger

Det er Naalakkersuisuts holdning, at vi skal bestræbe os på at skabe en institution med et stærkt mandat og en bred ekspertise, der aktivt kan bidrage til at styrke levevilkårene for børn og unge i vores samfund. Naalakkersuisuts fremsætter derfor et forslag til en institution, der kan fremme:

- Viden om børns rettigheder og opvækstvilkår
- Rådgivning af politikere, myndigheder, organisationer og borgere, samt
- Produktion og formidling af viden og dokumentation på børne- og ungeområdet

Da MIPI i dag varetager nogle af de nævnte opgaver, er MIPI inkorporeret i modellen med henblik på at sikre samarbejde og synergi. Forslaget vil derfor medføre en reorganisering og en redefinerende af MIPI's rolle på børne- og ungeområdet.

Det centrale spørgsmål i den fremlagte redegørelse er, hvordan en ny institution kan sikres politisk uafhængighed og fleksible rammer for at arbejde med børns vilkår og rettigheder på en effektiv og funktionel måde. For at besvare dette spørgsmål tager redegørelsen udgangspunkt i FN's anbefalinger vedrørende menneskerettighedsinstitutioner – de såkaldte Paris-principper.

Grundlæggende siger FN's principper, at en effektiv, national menneskerettighedsinstitution må bygge på lige dele mandat, ekspertise og uafhængighed. Desuden skal institutionen have sin egen identitet og et balanceret mål af økonomisk og organisatorisk sikkerhed.

Med udgangspunkt i Paris-principperne har FN's Børnekomite i 2002 udarbejdet retningslinjer for uafhængige nationale menneskerettighedsinstitutioner til at fremme og beskytte børns rettigheder. Børnekomiteens retningslinjer har et generelt præg og kan implementeres i alle lande uanset størrelse og struktur. Naalakkersuisut har derfor fundet det hensigtsmæssigt at indarbejde de vigtigste af FN's principper i forslaget til en grønlandsk menneskerettighedsinstitution på børne- og ungeområdet.

Om modellen

I Naalakkersuisut har vi den holdning, at en institution, der varetager børns vilkår, må inddrage børns egne holdninger og synspunkter. FN's konvention om Barnets Rettigheder fastlægger en række overordnede principper om børns ret til beskyttelse mod alle former for krænkelser og overgreb. Men det helt nyskabende i konventionen er barnets ret til inddragelse. I Naalakkersuisut lægger vægt på dette aspekt, da vi har en målsætning om, at institutionen skal være forståelig og relevant for børn.

Modellen i den foreliggende redegørelse indeholder en samlet institution med et børneråd, en børnetalsmand, et sekretariat og MIPI. Ideen med børnetalsmanden er at sikre børn adgang til klageinstanser i samfundet uden at etablere en børneombudsmand. I stedet skal børnetalsmanden sikre børn en synlig og tilgængelig adgang til eksisterende klageinstanser gennem rådgivning og vejledning.

Modellen for børnerådet tager udgangspunkt i Børnekomiteens principper, der anbefaler, at et børneråd er politisk uafhængigt med egen lov og budget. Desuden bliver der lagt vægt på, at rådet skal repræsentere en bred og tværfaglig indsigt i spørgsmål om børns levevilkår og rettigheder. Børnerådet i modellen arbejder for at fremme børns levevilkår og rettigheder med udgangspunkt i FN's Børnekonvention.

For at opnå Naalakkersuisuts målsætning anbefaler redegørelsen, at:

- Modellen danner arbejdsgrundlag for etablering af et børneråd, hvor formanden varetager funktionen som børnetalsmand. Til institutionen skal der være tilknyttet et sekretariat samt et videns -, formidlings - og dokumentationscenter.
- Der udarbejdes lovforslag i 2011 om et børneråd, en børnetalsmand og et videnscenter om børn og unge.
- Der afsættes en særlig bevilling på finansloven til et børneråd, en børnetalsmand og et videnscenter om børn og unge.

Afslutning

Det er Naalakkersuisuts håb, at debatten om redegørelsen vil medføre klare og konstruktive udmeldinger fra Inatsisartut om, hvilke principper der bør danne grundlag for en institution, der skal varetage børns rettigheder og opvækstvilkår.